

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد در رشته‌ی حقوق جزا و جرم‌شناسی

ضمانت اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین‌المللی

به کوشش
یاسر نریمانی

استاد راهنما
دکتر فضل‌الله فروغی

مرداد ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

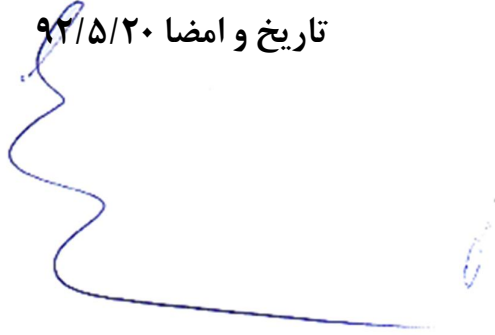
به نام خدا

اظہارنامہ

اینجانب یاسر نریمانی دانشجوی رشته‌ی حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشکده حقوق و علوم سیاسی اظہار می‌کنم که این پایان‌نامہ حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی که از منابع دیگران استفاده کرده‌ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن را نوشته‌ام. همچنین اظہار می‌کنم که تحقیق و موضوع پایان‌نامہ‌ام تکراری نیست و تعهد می‌نمایم که بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیه حقوق این اثر مطابق با آیین‌نامہ مالکیت فکری و معنوی متعلق به دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی: یاسر نریمانی

تاریخ و امضا ۹۲/۵/۲۰

به نام خدا

ضمانت اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین‌المللی

به کوشش:

یاسر نریمانی

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی
از فعالیت های لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته‌ی:

حقوق جزا و جرم شناسی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه:

دکتر فضل‌الله فروغی، استادیار حقوق جزا و جرم شناسی ،

دکتر محمد هادی صادقی، دانشیار حقوق جزا و جرم شناسی،

دکتر شهرام ابراهیمی، استادیار حقوق جزا و جرم شناسی ،

مرداد ماه ۱۳۹۲

باسپاس از دو وجود مقدس:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی برسیم...

موهایشان سپید شد تا ما روسفید شویم...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشنگر راهمان باشند...

تقدیم به :

پدرانمان

و

مادرانمان

سپاسگزاری

سپاس یگانه ای را که زمین بر گرد عرش کبریائی او می‌گردد و آسمان به رنگ مهربانی اوست معبودی که دریا در برابر شکوهش پیشانی به سنگ می‌ساید و کوه در برابر عظمتش بر جای مانده است.

سپاس که با علم و ایمان به حیات دنیا و عقبایم معنا بخشیدی!
در طول مراحل مختلف انجام این پژوهش، از همکاری افراد بزرگواری برخوردار بوده‌ام که لازم می‌دانم از یکایک این عزیزان مراتب تقدیر، تشکر و سپاسگزاری را به جای آورم.
از مادر عزیز و مهربان و پدر دلسوزم که همواره با صبر و بردباری و تشویق و دلگرمی هایشان امید به آینده را در من تقویت نمودند، تشکر ویژه کرده و دستانشان را بابت همه چیز می‌بوسم.

از برادر عزیزم علی نریمانی که در تمام مراحل یار و حامی من بوده، متشکرم.
مراتب سپاس و قدردانی خود را نسبت به زحمات بی دریغ استاد راهنمای ارجمندم جناب آقای دکتر فضل الله فروغی، به خاطر تقبل راهنمایی اینجانب، صبر و حوصله فراوان و منابع مفیدی که در اختیار بنده گذاشتند، ابراز می‌دارم.
راهنمایی‌های ارزشمند، سازنده و زحمات استاد مشاور ارجمندم جناب آقای دکتر محمد هادی صادقی را در راستای پیشبرد پایان نامه اینجانب ارج می‌نهم.
در پایان از اساتید فرهیخته گروه حقوق دانشگاه شیراز و کلیه عزیزانی که مرا در تالیف این پژوهش یاری کردند، نهایت تشکر را دارم.

چکیده

ضمانت اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین المللی

به کوشش

یاسر نریمانی

جامعه بین المللی جامعه ای متشکل از دولت های برخوردار از حاکمیت های ملی است که ساختار نظم حقوقی معاصر بر آن مبتنی است. فقدان یک مرجع قانونگذاری بین المللی با صلاحیت های وضع و تصویب قوانین جهانی و نبود یک نهاد قضایی مناسب در جهت تضمین اجرایی شدن قواعد بین الملل، باعث تردید در وجود ضمانت اجرا در جامعه بین المللی شده است.

لازم الاجرا شدن اساسنامه دیوان کیفری بین المللی از اول ژوئیه ۲۰۰۲ تحولی در خصوص ضمانت اجرا در حقوق بین الملل بوجود آورده است. از آنجایی که دیوان کیفری بین المللی برای اجرای تصمیمات و آرا صادره خود فاقد ابزارهای اجرایی است، جهت تامین ضمانت اجرا در جامعه بین المللی نیازمند همکاری کشورها و سازمان های بین المللی می باشد.

همکاری دولت ها با دیوان در جهت تامین ضمانت اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین المللی از اهمیت بالایی برخوردار است. دیوان در این راستا هم به همکاری دولت های بزرگ، هم دولت های کوچک و هم به دولت های عضو و هم دولت های غیر عضو نیازمند می باشد.

در حقیقت ضمانت اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین المللی تا حدود زیادی بر اساس همکاری دولت های عضو و غیر عضوی که موافقت نامه خاص با دیوان به امضا رسانیده اند می باشد. علاوه بر این نفس تشکیل دیوان کیفری بین المللی و حالت ارعایی وسیعی که در اذهان جنایتکاران ایجاد می کند را می توانیم بعنوان ضمانت اجرای این دیوان مطرح کنیم.

واژگان کلیدی: دیوان کیفری بین المللی، ضمانت اجرا، تصمیمات، آرا، همکاری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول: مقدمه	
۲	۱- طرح بحث و اهمیت موضوع .....
۵	۲- سوالات پژوهش .....
۶	۳- هدف تحقیق .....
۶	۴- مراحل و روش تحقیق .....
۷	۵- پیشینه تحقیق .....
۱۱	۶- فهرست اختصاری .....
فصل دوم: کلیات	
۱۵	مبحث اول: ضمانت اجرا و جایگاه آن در حقوق بین الملل .....
۱۶	گفتار اول: مفهوم و مبانی ضمانت اجرا .....
۱۶	بند اول: توصیف لغوی ضمانت اجرا .....
۱۸	بند دوم: توصیف حقوقی ضمانت اجراهای بین المللی .....
۱۹	بند سوم: مبانی ضمانت اجرا در حقوق بین الملل .....
۲۰	الف: نظریات مخالفان حقوق بین الملل .....
۲۱	ب: نظریات طرفداران حقوق بین الملل .....
۲۳	گفتار دوم: انواع ضمانت اجراهای بین المللی .....
۲۴	مبحث دوم: ضمانت اجرا در دیوان های کیفری بین المللی نورنبرگ و توکیو .....

- گفتار اول: مجازات های مقرر در دادگاه های نورنبرگ و توکیو ۲۵
- گفتار دوم: احکام صادره در دادگاه های کیفری بین المللی نورنبرگ و توکیو. ۲۶
- گفتار سوم: نحوه اجرای مجازات و مکان اجرای آن..... ۲۷
- مبحث سوم: ضمانت اجرا در دادگاه های کیفری بین المللی ویژه یوگسلاوی سابق و روندا ۲۸
- گفتار اول: مجازات های مقرر در دادگاه های یوگسلاوی سابق و روندا ۲۹
- گفتار دوم: نحوه اجرای مجازات و مکان اجرای آن ۳۰
- گفتار سوم: همکاری دولت ها با دادگاه های یوگسلاوی سابق و روندا
- و ضمانت اجرا عدم همکاری ۳۲
- مبحث چهارم: تاسیس سازمان ملل متحد و تاثیر آن بر ضمانت اجراهای بین المللی..... ۳۳
- گفتار اول: ضمانت اجرا در منشور ملل متحد..... ۳۴
- بند اول: ضمانت اجرای سیاسی منشور ۳۵
- بند دوم: ضمانت اجراهای نظامی منشور ۳۵
- گفتار دوم: نحوه اعمال ضمانت اجرا..... ۳۶
- بند اول: نقش سازمان های منطقه ای در اعمال ضمانت اجرای نظامی..... ۳۶
- بند دوم: امتناع دولتهای عضو از اعمال ضمانت اجرای غیر نظامی ۳۶
- گفتار سوم : ضمانت اجرا در دیوان دادگستری بین المللی ۳۸
- بند اول : تصمیمات دیوان دادگستری بین المللی و ویژگی های آن..... ۳۹
- الف: احکام ۳۹
- ب : قرارها..... ۴۰
- بند دوم: ضمانت اجرای آرای ترافیعی (احکام) دیوان بین المللی دادگستری..... ۴۲
- الف: نقش شورای امنیت در اجرای احکام دیوان بین المللی دادگستری..... ۴۲
- ب: نقش مجمع عمومی در تضمین اجرای احکام دیوان بین المللی دادگستری..... ۴۴

فصل سوم : ضمانت اجرا ویژه دیوان کیفری بین المللی

مبحث اول : انواع مجازات و تصمیمات در اساسنامه	۴۸
گفتار اول : انواع مجازات های قابل اجرای دیوان	۴۸
گفتار دوم : انواع تصمیمات در اساسنامه دیوان کیفری بین المللی	۵۰
گفتار سوم: کیفیات اجرای مجازات ها در دیوان کیفری بین المللی	۵۵
بند اول: نقش دولت ها در اجرای مجازات زندان	۵۵
بند دوم: پرداخت جزای نقدی و اقدامات مربوط به مصادره اموال	۵۷
گفتار چهارم: بهبود ضمانت اجرا در جامعه بین المللی با تاسیس دیوان کیفری بین المللی	۵۸
مبحث دوم: همکاری با دیوان کیفری بین المللی در اجرای تصمیمات و آرای و ضمانت اجرای عدم همکاری	۶۱
گفتار اول: تعهد به همکاری با دیوان در اجرای تصمیمات	۶۲
بند اول: تعهد به همکاری در مرحله تحقیقات مقدماتی	۶۲
بند دوم: تعهد به همکاری در مرحله تحقیقات محلی	۶۴
بند سوم: تعهد به همکاری در مرحله بازداشت و تحویل افراد به دیوان	۶۵
گفتار دوم: تعهد به همکاری با دیوان کیفری بین المللی در اجرای احکام	۶۷
مبحث سوم : اشکال مختلف همکاری با دیوان کیفری بین المللی در اجرای موثر تصمیمات و آرا	۷۰
گفتار اول: همکاری دولت ها با دیوان	۷۰
بند اول: ضرورت همکاری دولت ها	۷۱
بند دوم: همکاری دولت های عضو و غیر عضو اساسنامه با دیوان	۷۲
گفتار دوم: همکاری سازمان های بین المللی با دیوان	۷۴
بند اول: همکاری با سازمان ملل متحد	۷۵
بند دوم: همکاری با سازمان پلیس بین الملل	۷۷

گفتار سوم: همکاری دیگر نهادها با دیوان	۷۸
بند اول: همکاری با نیرو های حافظ صلح شورای امنیت	۷۹
بند دوم: همکاری اشخاص	۸۱
گفتار چهارم: همکاری ارگان های دیوان با این نهاد	۸۱
بند اول: نقش دادستان در همکاری	۸۱
بند دوم: نقش شعبه مقدماتی از جهت همکاری	۸۲
گفتار پنجم: واکنش به عدم همکاری با دیوان کیفری بین المللی و ضمانت اجرای آن	۸۴
مبحث چهارم: ارتباط شورای امنیت با دیوان کیفری بین المللی و تاثیر آن بر ضمانت اجراهای دیوان	۸۸
گفتار اول: حق ارجاع قضیه از سوی شورای امنیت	۸۹
بند اول: منشور ملل متحد مبنای حق ارجاع	۹۰
بند دوم: ارجاع تنها در چهارچوب منشور ملل متحد	۹۵
گفتار دوم: حق تعلیق تحقیق یا تعقیب توسط شورای امنیت	۹۶
بند اول: مبنای درخواست تعلیق	۹۸
بند دوم: شرایط درخواست تعلیق با تکیه بر قطعنامه ۱۴۲۲	۹۹
بند سوم: پیامد های تعلیق	۱۰۱

فصل چهارم: چالش ها و ضعف های اجرایی، تصمیمات و آرای دیوان کیفری

بین المللی

مبحث اول: مسئله دارفور سودان و تعهد دولت ها در جلب و تحویل عمرالبشیر به دیوان کیفری بین المللی	۱۰۴
گفتار اول: عملکرد کشور سودان	۱۰۵
گفتار دوم: عملکرد کشورهای عضو اساسنامه	۱۰۷
گفتار سوم: عملکرد کشورهای غیر عضو	۱۱۱

مبحث دوم: اولین رای دیوان کیفری بین المللی و نحوه اجرای آن.....	۱۱۵
گفتار اول: اتهامات آقای توماس لوبانگو و همدستان وی	۱۱۵
گفتار دوم: رای اخیر دیوان کیفری بین المللی در خصوص توماس لوبانگو.....	۱۱۷
گفتار سوم: نحوه اجرای رای دیوان کیفری بین المللی در خصوص توماس لوبانگو.....	۱۱۹
مبحث سوم: ضعف ضمانت اجرا در دیوان کیفری بین المللی و اساسنامه آن.....	۱۲۰
گفتار اول: ضعف های دیوان کیفری بین المللی از جهت ضمانت اجرا.....	۱۲۰
بند اول: تقابل شورای امنیت با دیوان کیفری بین المللی.....	۱۲۰
بند دوم: نداشتن بازوی اجرایی مستقل و اتکا به همکاری دول	۱۲۱
بند سوم: سکوت اساسنامه در خصوص ضمانت اجرای عدم همکاری با دیوان و ارجاع به منشور ملل متحد.....	۱۲۲
گفتار دوم: ارزیابی اساسنامه و تبیین کاستی های آن.....	۱۲۴
بند اول: تحلیل عملکرد دیوان کیفری بین المللی	۱۲۴
بند دوم: ارزیابی اساسنامه دیوان کیفری بین المللی	۱۲۷
بند سوم: کاستی های اساسنامه دیوان	۱۲۹
نتیجه گیری نهایی.....	۱۳۱
فهرست منابع.....	۱۳۶

فصل اول

مقدمه

۱- طرح بحث و اهمیت موضوع

موضوع جرایم در حقوق کیفری، ارزش های اجتماعی هستند که نقض آن از سوی مجرمان، واکنش رسمی اجتماعی به شکل مجازات را در پی دارد اما این واکنش در جامعه بین المللی مانند حقوق داخلی نیست و نهادهای قضایی بین المللی (از جمله دیوان کیفری بین المللی) در زمینه واکنش به این جرایم و تعقیب ناقضان حقوق، مطلوب عمل نمی کنند و با کاستی های همراه هستند.

دیوان کیفری بین المللی با هدف اجرای عدالت بین المللی و حفظ صلح و امنیت و آسایش کلیه ملت های جهان می تواند نقش قابل ملاحظه ای را در مقابله با ناقضان حقوق بشر و واکنش رسمی به آن ها ایفا نماید و چنانچه دیوان دچار سیاست زدگی نشود، گامی موثر در تحقق ضمانت اجرا و بهبود آن در جامعه بین المللی خواهد داشت.

تردیدی نیست که پیشگیری از جرایم بین المللی و اجتناب از ارتکاب جنایات جنگی، نسل زدایی، جنایات علیه بشریت و جنایت تجاوز، مستلزم احترام به حقوق بشر دوستانه بین المللی و پایان دادن به بی کیفری است. این آرمان در جامعه بین المللی در سایه همکاری دولت ها با یکدیگر و با دیوان کیفری بین المللی تحقق خواهد یافت^۱ و با این همکاری نیز قواعد حقوقی مورد قبول و اهتمام جامعه بشری نیز نهادینه و استوار می گردد.

جامعه جهانی پس از تاسیس دادگاه های نظامی نورنبرگ و توکیو در سال ۱۹۴۵ و ۱۹۴۶ و

---

^۱- دیهیم، علیرضا، همکاری و معاضدت قضایی بین المللی، مجموعه مقالات جمهوری اسلامی ایران و دیوان کیفری بین المللی. گردآوری و تنظیم: رضا موسی زاده و اکبر امینیان، تهران، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۹۰، ص ۲۴۹

محاکمه و مجازات جنایتکاران بزرگ جنگ جهانی دوم توسط آنها دیگر شاهد اجرای عدالت توسط یک دادگاه کیفری بین المللی نبود تا اینکه در سال های اخیر و بعد از پایان جنگ سرد ابعاد وسیع و دهشتبار کشتار جمعی، اخراج و تبعید غیر نظامیان و سواستفاده از آن ها موجب تاسیس دو دادگاه بین المللی توسط شورای امنیت در سال ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ به ترتیب تعقیب مسئولین نقض های عمده حقوق بین الملل بشر دوستانه در یوگسلاوی سابق و روندا گردید. اما همه این ها موقت بود. سرانجام در اول ژوئیه ۲۰۰۲ رویای دیرینه جامعه ی بشری برای ایجاد یک دادگاه جزایی بین المللی به طور دایم به واقعیت پیوست و وظیفه دولت ها اعم از عضو و غیر عضو بر کمال همکاری با این دیوان در جهت اجرای موثر آرا و تصمیماتش بنا نهاده شد و این دیوان در مقامی است که می تواند از دولت های عضو تقاضای همکاری بنماید.^۱ نقش شورای امنیت در همکاری بین المللی و معاضدت قضایی این است که اگر دولت ها در مقابل درخواست دیوان مبنی بر همکاری بین المللی در راستای تعقیب و تحقیق مشمول صلاحیت دیوان، از ارائه همکاری امتناع نمایند، شورای امنیت با توجه به وضعیتهای مختلف نقش های مختلفی بر عهده دارد.^۲

۱- در مواردی که شورای امنیت خود ارجاع دهنده قضیه باشد این حالت به سه صورت ممکن است مطرح شود:

نخست آنکه دولت ممتنع، عضو اساسنامه است؛ اساسنامه دیوان در ماده ۸۷ در این مورد می گوید: « هرگاه یکی از دولت های عضو برخلاف مقررات این اساسنامه به درخواست همکاری دیوان ترتیب اثر ندهد و بدین ترتیب دیوان دیوان را از اجرای وظایف و اختیاراتی که به موجب این اساسنامه به عهده دارد، بازدارد، دیوان می تواند مساله را ... در مواردی که شورای امنیت به دیوان مراجعه کرده باشد نزد شورای امنیت مطرح نماید.

دوم آنکه گاهی اوقات دولت امتناع کننده، عضو اساسنامه نیست؛ اگر دولت غیر عضو براساس بند ۵ ماده ۸۷ اساسنامه برای همکاری با دیوان اقدام به تنظیم موافقت نامه کرده باشد، در این صورت « هرگاه با وجود تنظیم توافقنامه بین دیوان و دولت غیر عضو از همکاری

^۱ - ماده ۸۷ اساسنامه رم

^۲ - براتی، شهرام، صلاحیت شورای امنیت در ارتباط با دیوان کیفری بین المللی، مجله پژوهش های حقوق و سیاست، پاییز و زمستان ۱۳۸۲، شماره ۹، ص ۱۴۰

با دیوان به نحوی که در توافق نامه پیش بینی شده است امتناع نماید، دیوان می تواند موضوع را ... به اطلاع شورای امنیت برساند.

سوم آنکه؛ در حالتی که دولت غیر عضو هیچ قراردادی در مورد همکاری با دیوان تنظیم نکرده باشد، اساسنامه ساکت است.

بدین ترتیب اثر عدم همکاری دولت های غیر عضو که توافق نامه همکاری با دیوان امضا کرده اند اعلام موضوع به شورای امنیت است. حال مسئله قابل بررسی این است که چه آثاری از نظر حقوقی بر اعلام عدم همکاری مترتب است؟ بعبارت دیگر شورای امنیت چه اقداماتی را برای اجبار دولت ممتنع می تواند انجام دهد در صورتی که دولت عضو یا غیر عضو برخلاف مقررات اساسنامه به درخواست همکاری با دیوان ترتیب اثر ندهد و دیوان را از اجرای وظایف و اختیارات خود باز دارد؟ آیا اصلا اساسنامه دیوان متضمن ضمانت اجرایی در این موارد هست؟ سوال دیگری که در اینجا مطرح می شود این است که نقش شورای امنیت در به اجرا درآمدن تصمیمات و آرا دیوان چیست؟ آیا نقش مثبت در اجرای تصمیمات و آرا دارد یا وجود شورای امنیت مانعی در جهت اجرای تصمیمات و آرا دیوان می باشد؟

در این پژوهش ابتدا به بررسی ضمانت اجرا در حقوق بین الملل و سپس در دیوان کیفری بین المللی خواهیم پرداخت و تعهدات کشورها و سازمان های مختلف بین المللی را در همکاری با این دیوان در جهت تضمین ضمانت اجرا در این نهاد قضایی مستقل را مورد مذاقه بیشتر قرار می دهیم و در آخر نیز به نمونه ای از همکاری دولت ها در اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین المللی از جمله در پرونده عمرالبشیر و توماس لوبانگو اشاره ای خواهیم کرد.

۲- سوالات پژوهش

با توجه به مقدمه ذکر شده در فوق که نشان دهنده اهمیت موضوع مورد بحث می باشد، می توان دغدغه های فکری در مورد موضوع را با طرح ۲ سوال اصلی و ۳ سوال فرعی مطرح نمود:

سوالات اصلی:

- ۱- تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین المللی، اصلا دارای ضمانت اجرا هستند، در صورت وجود، این ضمانت اجراها از چه نوعی می باشند؟
- ۲- اصل اولیه حاکم بر اساسنامه، ضرورت همکاری دولت های عضو است، با این اوصاف آیا دولت های غیر عضو، تعهدی به همکاری با دیوان در جهت اجرا شدن تصمیمات و آرا، دارند؟ در صورتی که دولت عضو برخلاف مقررات اساسنامه به درخواست همکاری با دیوان ترتیب اثر ندهد و دیوان را از اجرای وظایف و اختیارات خود بازدارد دیوان از چه ضمانت اجرایی برخوردار است؟

سوالات فرعی:

- ۱- آیا اساسنامه دیوان کیفری بین المللی تدابیری در جهت بهتر اجرا شدن این تصمیمات و احکام، اندیشیده است؟
- ۲- نقش شورای امنیت در به اجرا درآمدن تصمیمات و آرا دیوان چیست؟ آیا نقش مثبت در اجرای تصمیمات و آرا دارد یا وجود شورای امنیت مانعی در جهت اجرای تصمیمات و آرا دیوان می باشد؟
- ۳- ضعف های دیوان در ضمانت اجرای آرا و تصمیماتش چیست؟

۳- هدف تحقیق

با توجه به مقدمه، سوالات تحقیق، هدف از انجام این تحقیق اولاً مشخص کردن مفهوم دقیق ضمانت اجرا در حقوق بین الملل بخصوص دیوان کیفری بین المللی است که یک نهاد قضایی تازه تاسیس در جامعه جهانی می باشد. در ثانی به این دلیل که ضمانت اجرا در حقوق بین الملل به مانند حقوق داخلی نیست، چرا که در حقوق داخلی بر عکس حقوق بین الملل اصل بر متابعت و پیروی است در حالیه که در حقوق بین الملل اصل بر توافق کشورها استوار است. با این اوصاف شاهدیم که ضمانت اجرا در حقوق بین الملل و محاکم بین المللی دارای نواقص و کاستی هایی می باشد، حال هدف، تبیین این مسئله است که آیا دیوان کیفری بین الملل این نواقص و کاستی ها را در مورد ضمانت اجرا در حقوق بین الملل بهبود بخشیده یا همچنان این تصمیمات و آرای صادره از محاکم بین المللی دارای نواقص و در واقع فاقد ضمانت اجرا هستند؟

۴- مراحل و روش تحقیق

اساس روش تحقیق این پژوهش بر مبنای تحقیق کتابخانه ای و فیش برداریست. به این معنا که تلاش می شود با جستجو در کتب مرجع اصلی مرتبط از طرفی و از طرف دیگر جستجوی مقالات علمی مرتبط، مطالب علمی مورد نیاز جهت تحقیق و تفسیر گردآوری شود. درکنار این شیوه ی پژوهش و با هدف تکمیل هرچه بهتر پایان نامه، در صورت لزوم از روشهای دیگر پژوهشی نیز بهره لازم برده خواهد شد. از جمله مهمترین این شیوهها مطالعه ای اسناد بین المللی مرتبط با موضوع است که از مهمترین آن ها می توان به خود اساننامه دیوان بین المللی کیفری و همچنین به قطعنامه های شورای امنیت در مورد ارجاع وضعیت های خاص به دیوان می باشد که به خاطر عدم وجود ترجمه این قطعنامه ها باید این قطعنامه های توسط نگارنده ترجمه گردد. در این پژوهش به تناوب از منابع الکترونیکی استفاده خواهد شد. در

نتیجه روش مورد استفاده توصیفی و تحلیلی خواهد بود.

۵- پیشینه تحقیق

موضوع مورد بررسی این جستار بررسی ضمانت اجرای تصمیمات و آرای دیوان کیفری بین الملل است. آنچه که تاکنون در مورد این موضوع نگاشته شده است:

الف: کتاب‌ها

-دادگاه کیفری بین الملل (میرمحمد صادقی، حسین، دادگاه کیفری بین الملل، نشر دادگستر، تهران، ۱۳۸۳).

این کتاب که در هفت فصل نگاشته شده بطور جامع به بررسی دادگاه کیفری بین الملل پرداخته است و در فصل سوم (صفحات ۸۷ تا ۱۳۴) جرایم مشمول صلاحیت دیوان رو مورد مذاقه قرار داده و در فصل چهارم به مبانی مسئولیت کیفری اشخاص در اساسنامه دیوان اشاره کرده و موارد مباشرت در ارتکاب جرایم مشمول صلاحیت دادگاه و عنصر مادی و عنصر روانی را توضیح داده است.

-اسناد دیوان کیفری بین المللی (شریعت باقری، محمد جواد، اسناد دیوان کیفری بین المللی، انتشارات جنگل، تهران، ۱۳۸۶)

در این کتاب اساسنامه دیوان به صورت فارسی و متن انگلیسی آن، سند نهایی و قطعنامه های مصوب کنفرانس رم، موافقتنامه روابط دیوان کیفری بین المللی و سازمان ملل، موافقتنامه امتیازات و مصونیت های دیوان کیفری بین المللی عینا بیان شده است که این کتاب اساسنامه را به صورت کامل و بدون هیچ گونه تجزیه و تحلیلی قرار داده است و فقط از متن اساسنامه موجود در آن که به صورت انگلیسی نیز می باشد می توان استفاده نمود.

-ضمانت اجرای کیفری منشور ملل متحد (توحیدی فرد، محمد، ضمانت اجرای کیفری منشور ملل متحد، تهران، وزارت خارجه، مرکز چاپ و انتشارات، ۱۳۸۱)

این کتاب از جمله کتاب های نادر به زبان فارسی درباره ضمانت اجرا در حقوق بین الملل می باشد. مطالب این کتاب در قالب پنج فصل تنظیم شده که در فصل دوم و سوم مبانی نظری و شرایط و نحوه ی اعمال ضمانت اجراهای کیفری در حقوق بین الملل و بخصوص منشور ملل متحد مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

مؤلف در صفحه ۲۵۶ از فصل پنجم تحت عنوان رژیم های مشابه و نهاد های موازی به بررسی صلاحیت ها و مجازات قابل اجرا در دیوان کیفری بین الملل پرداخته است.

مقالات

- روابط دیوان کیفری بین المللی و سازمان ملل متحد، (انلا پورچیا، روابط دیوان کیفری بین المللی و سازمان ملل متحد، ترجمه ابراهیم بیگ زاده، مجله تحقیقات حقوقی، پاییز و زمستان ۱۳۸۳، شماره ۴۰). این مقاله توسط ابراهیم بیگ زاده ترجمه شده است و ۳۰ صفحه می باشد و از صفحه ۲۵۹ تا ۲۸۸ را شامل شده است. این مقاله به بررسی مختصر ارتباط دیوان با شورای امنیت و همچنین به ارتباط دیوان کیفری با سایر ارکان سازمان ملل نیز می پردازد و در صفحه ۲۶۷ به این نکته اشاره می کند که بند ب ماده ۱۳ و ج ماده ۱۲ با اصل حاکمیت کشورها منافات دارد و باید عنوان نمود که این مقاله فقط به صورت صرف ارتباط دیوان با سازمان ملل را بررسی نموده و مطلب زیادی که مورد استفاده در تحقیق باشد را عنوان نکرده است.

-مسئولیت کیفری بین المللی (نجفی ابرند آبادی، علی حسین، مسئولیت بین المللی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ویژه).

این مقاله به بررسی کلی مسئولیت کیفری بین الملل، در قلمرو حقوق بین الملل جزا پرداخته است. این مقاله رسالت اصلی حقوق بین الملل جزا را دفاع از نظم عمومی بین المللی و مجازات اشخاصی می داند که با ارتکاب جرایم بین المللی این نظم را مختل می کنند. این مقاله که مسئولیت را به دو نوع تقسیم کرده: یکی مسئولیت مدنی (ترمیم خسارت) و دیگری مسئولیت کیفری که عمدتاً ناظر بر سرکوبی جرم و مجازات بزهکار است را در حقوق بین الملل مورد توجه قرار داده و بیشتر بر نوع اخیر مسئولیت در حقوق بین الملل توجه کرده است. ایشان در